

statem in corpus Christi verum, ex qua oritur potestas in corpus Christi mysticum; item proxime accedit ad episcopatum, a quo solum inadæquate distinguitur ob hujus magis extensam potestatem: nihil horum diaconatus habet; potior igitur ratio dicendi est, in sacerdote esse potestatem confirmandi inchoatam, quæ compleatur delegatione legitima, quam in diacono.

Ad 3^{am}. R. C. M. N. min. Ad prob. R. Administratio Confirmationis jure ordinario, et ex officio solius ordinis, vel consecrationis episcopalis actus est: jure extraordinario autem et ex delegatione sola actus est ordinis presbyteralis, quo confertur presbytero potestas confirmandi inchoata, incompleta, quæ delegatione legitima perficitur. Hinc dum ad confirmandum delegatur sacerdos, non ei committitur actus ordinis episcopalis, sed sui proprii sacerdotalis, quatenus per delegationem potestas illa inchoata fit libera, expedita, completa, quæ sine delegatione erat ligata quasi, impedita et incompleta. Ex hisce simul fluit (quia potestas confirmandi jure ordinario actus est episcopalis ordinis), episcopum electum ante consecrationem confirmare invalide, ut habet communis Theologorum contra Flaventinum sententia: e contra validam fore Confirmationem, quam episcopus consecratus in aliena diœcesi administrat.

Ad 4^{am}. R. N. seq. M. Soli enim summo Pontifici id reservatum esse, habet sensus et praxis Ecclesiæ. Colligitur ex FLORENTINO, quando in Decreto ait, legi tamen aliquando simplicem presbyterum hoc ministrasse sacramentum, sed per apostolicæ Sedis dispensationem. Ex CLEMENTE VI. supra in Concl. Ex consensu Doctorum unanimi.

Utrum vero id reservatum sit Sedi Apostolicæ jure tantum ecclesiastico an divino? non æque certum est. Non improbabile ait PALLAVICIN. in Hist. Concil. Trid. hic, si ratio habeatur solius institutionis, episcopos posse conferre privilegium hoc suæ diœcesis presbyteris, quamvis attento rerum statu præsentis, id minime possint, uti nunc non possunt in quibusdam dispensare votis, a peccatis quibusdam absolvere. E contra soli summo Pontifici hoc jure divino reservatum esse, cum communiori affirmat probabilius Contensonus ex perpetua Ecclesiæ traditione, optima divinæ institutionis interprete. Et sane, inquit, quæ totius Ecclesiæ regimen concernunt, qualia maxime sunt, quæ sacramentorum ritus spectant, soli summo Pontifici jure divino reservata sunt, vel œcumenicis Conciliis, ut ea determinent, quæ Christus singulatim et in specie non præscripsit, sed Ecclesiæ judicio permisit.

Ad prob. M. R. Pontificem hanc facultatem deferre vi jurisdictionis. Etsi vero, quod toto in orbe summus Pontifex potest, id etiam episcopo suæ in diœcesi concessum dicatur; quia episcopus est suæ diœcesis pastor ordinarius, sicut Papa totius orbis christiani; id tamen intelligendum est de his solummodo, quæ pertinent tum ad potestatem ordinis, tum ad regimen spirituale ovium; non autem de his, quæ ad universam Christi familiam spectant, cujusmodi sunt designatio materiæ et ministri sacramentorum, in quibus Christus non determinavit in specie, controversiarum fidei definitarum primaria potestas, et similia, in quibus plura potest universæ Ecclesiæ caput, quam singularum diœcesium episcopi. Cæterum de allato axiomatico: quod potest Papa in Christiano orbe, potest episcopus in sua diœcesi; plura vide apud BENED. XIV. L. 7. de Syn. Diœces. cap. 30.

Ad 5^{am}. R. N. seq. et prob. 1^{am}. D. Potestas confirmandi ordinaria et completa, qualis illa episcoporum est, non dependet a jurisdictione C. incompleta et inchoata, quæ est in sacerdote simplici N. Hæc dependens est à jurisdictione suprema summi Pontificis, a qua perfici et compleri debet.

Ad prob. 2^{am}. R. pariter N. Illatum; quia, etsi actualis administratio Confirmationis sit actus ordinis; delegare tamen, vel conferre confirmandi facultatem actus jurisdictionis est; quam proinde dare potest Papa electus, nondum consecratus, licet Confirmationem ipsam ministrare non possit. Sicut episcopus electus, nondum consecratus potest dare facultatem absolvendi a peccatis, etsi ipse non possit absolvere.

ARTICULUS III.

QUODNAM SUBJECTUM? QUÆ NECESSITAS? PROPRIETATES ET EFFECTUS CONFIRMATIONIS?

204. *Dico I.* Subjectum Confirmationis est omnis et solus homo baptizatus.

Prob. 1^a. pars. Quia omnes baptizati capaces sunt ad recipiendum augmentum gratiæ perfectioris, indigentque, ut corroborentur a Spiritu sancto ad pugnandum contra hostes fidei, et quasvis nequitas spirituales. Nec obstat infantilis ætas, quia, ut ait D. THOM. 3. p. q. 72. a. 8. in *θ. anima, ad quam pertinet et spiritualis nativitas, et spiritualis ætatis perfectio, immortalis est; et potest, sicut tempore senectutis spiritualem nativitatem consequi, ita tempore juventutis vel pueritiæ consequi perfectam ætatem; quia hujusmodi corporales ætates animæ non præjudicant.*

Hinc hodiedum Græci confirmare infantes solent; et in Ecclesia latina olim ætas omnis, sive infantilis, sive adulta, erat idonea Confirmationi, quia quælibet ætas erat idonea Baptismo, cui tunc ex disciplina Confirmatio adhærebat. Ac quidem usus ille confirmandi infantes in Latinorum Ecclesiis usque ad sec. XIII. tenuit. Ejus meminit INNOC. I. epist. ad Decent. cap. 3. *de consignandis parvulis.* S. AUG. Tr. 6. in 4. Joan. epist. n. 10., Ordo Romanus, aliique Rituales libri. Dum tandem sec. XIII. aboleri cœpit in Synodo COLONIENSIS an. 1280. cap. 5. LINGONENSIS an. 1404. COLON. 1536. aliisque, et ordinatum, non esse hoc sacramentum ministrandum, nisi illis, qui annos discretionis attigerint, proinde non ante annum ætatis septimum, tum ob iterationis periculum, tum ut præparatione ac dispositione majore fructuque percipiatur. Hinc et in amentibus, si quæ habere lucida intervalla soleant, ea exspectanda sunt.

Hæc tamen modernæ Ecclesiæ consuetudo non adeo stringit, ut, si adsit rationabilis causa, episcopus confirmare infantem non possit, velut si periculum mortis sit, vel ob diuturnam episcopi absentiam postea suscipiendi sacramenti hujus desit opportunitas; cum Pontificale Romanum id videatur relinquere episcopi voluntati, ac pleræque Synodi sua decreta limitent, nisi aliud justa causa postulet. Sic Synodus MEDIOLAN. V. an. 1579. prohibet, ne parvuli confirmantur ante septennium, nisi ob justam causam. TURON. an. 1583. prohibuit, ne id facile fieret. AQUENSIS an. 1585, ne id fieret, nisi justa de causa.

Pars 2^a. patet, quia Baptismus juxta Conc. FLOR. et TRID. est janua ad

sacramenta alia omnia suscipienda. Et constat ex traditione ab Apostolis derivata, qui non nisi baptizatis hoc sacramentum ministrasse leguntur Act. 8. et 19.; itaque semper retentum est in Ecclesia. Et vero prius est hominem spiritualiter nasci, quod in Baptismo accidit, quam cooptari in militiam Christi, quod in Confirmatione fit.

205. *Dico II.* Confirmatio non est necessaria necessitate absoluta, vel medii.

Prob. Ex totius Ecclesiae sensu et doctrina infantes baptizati morientes antequam confirmentur, transferuntur in regnum caelorum; ergo. Et si vero olim necessaria fuerit necessitate praeccepti ecclesiastici, ut colligere est ex variis Patrum, Conciliorum Canonibus, ob infesta persecutionibus tempora; nunc tamen eam legem in desuetudinem abiisse, ait cum aliis DICASTILLO, cum ejus observantiam non aequè urgeat modo Ecclesia. Praecceptum autem aliquod positivum divinum difficile est vel ex S. Scriptura, vel Traditione eruere. Ex hoc enim, quod S. Scriptura moneat securitati suae consulere, tendere ad perfectionem christianam etc. solum sequitur, Confirmationem ob auxilia gratiae, quae confert, esse necessariam necessitate minus stricta, et ad melius esse, id est, ut ait D. TH. q. 63. a. 4. necessariam secundum quid.

Nihilominus per accidens gravis esse potest hujus sacramenti suscipiendi obligatio, velut 1°. si negligeretur cum gravi scandalo, aut contemneretur ceu ritus nullius momenti; 2°. si esset periculum deficiendi a fide, ne quis superet graves tyranni vexationes et tormenta. Addunt alii 3°. si quis hoc sacramentum negligat, non quidem ex formali contemptu, sed sola negligentia, cum nunc esset ejus suscipiendi commoditas, non facile reditura, quia ut inquit Conc. SEXON. an. 1524. *contemni autem dicitur, quando episcopus est praesens paratus dare, et persona hoc sciens negligit.* Sed hic contemptus non est formalis, sed potius praesumptus; nec dicit Concilium, ex eo nasci obligationem gravem, vel ita negligentem peccare continuo graviter. Hinc, quidquid de ea opinione sit, certum est ex alia parte, ut notat LAYMAN L. 5. Tr. 3. cap. 5. nos multa animae salubria intermittere ex aliquo torpore, quae tamen haud contemnimus.

206. *Dico III.* Effectus Confirmationis principalis est augmentum gratiae sanctificantis, qua in perfectione christiana perficimur, cum jure ad auxilia specialia ad fortiter profitendam fidem.

Prob. Nam 1°. juxta dicta Tract. de Sacram. in gen. de causal. Sacram. gratia sanctificans vel prima, vel secunda sive augmentum primae, communis est omnium sacramentorum effectus; ergo et Confirmationi abnegari non potest.

2°. Gratia sanctificans, quam confert Confirmatio, hominis baptizati in perfectione christiana perfectiva est; quia datur in quadam plenitudine, ut colligitur ex Act. 8., ubi de Samaritanis baptizatis dicitur, nondum in quemquam illorum venisse Spiritum sanctum: at fide certum est, eos jam accepisse per Baptismum gratiam sanctificantem, per quam Spiritus sanctus datur; ergo ideo nondum venisse in Samaritanos dicitur Spiritus sanctus, quia nondum acceperant gratiam ea in plenitudine, qua per hoc sacra-

mentum datur. Unde S. DIONYS. L. de Eccles. Hier. cap. 4. part. 3°. §. 11. ait de hoc sacramento: *Illa unguenti consummans unctio divini Spiritus illapsum elargitur.* Et D. THOM. 3. p. q. 72. a. 11. ad 2. *Sacramentum Baptismi est efficacius... quantum ad remotionem mali... Hoc autem sacramentum est efficacius ad proficiendum in bono; quia est quoddam spirituale augmentum de esse imperfecto ad perfectum.* Neque hoc in Baptismi injuriam cedit, quasi ille perfectos Christianos non efficeret; nam baptizati sunt perfecti Christiani quoad substantiam, sive, ut inquit GUILLELM. Antiodorensis habent plenitudinem sufficientiae, non plenitudinem copiae, quam affert Confirmatio, substantiam perfectionis christianae perficiens.

3°. Jus demum homini confert ad specialia auxilia divina ad profitendam fortiter fidem, quae fidei professio est Confirmationis finis. Hinc passim Confirmatio sacramentum *corroborationis*, conferre gratiam *corroborativam*, dare Spiritum sanctum *ad robur* dicitur.

207. *Dico IV.* Alter hujus sacramenti effectus est character, de quo jam dictum Tract. de Sacram. in gen. Diss. 1°. cap. 2. art. 9. toto.

Hujus vero officium est 1°. distinguere hominem a fidelibus aliis, ut inquit D. THOM. 3. p. q. 72. a. 5. ad 1. *Est signum distinctivum, non infidelium a fidelibus, sed spiritualiter provectorum ab his, quibus dicitur: Sicut modo geniti infantes.* 2°. Consecrare fidelem tanquam Christi militem, juxta D. THOM. cit. loc. a. 9. in 9. *Insignitur signo crucis, sicut miles signo ducis... Et ideo in fronte... ut neque propter timorem, neque propter erubescerentiam nomen Christi confiteri praetermittat.* Quo modo et Conc. FLORENT. in Decreto loquitur.

208. *Obj.* Confirmatio iterabatur in Ecclesia; ergo tunc non censebatur characterem imprimere.

Prob. Ant. 1°. Synodus generalis II. sive CONSTANTINOP. I. Can. 7. (Lab. t. 2. p. 952.) jubet Arianos, Macedonianos, Sabbatianos, Novatianos, Apollinaristas per chrismationem recipi, cum verbis: *Signaculum domini Spiritus sancti*; qui ritus fuit confirmatorius, ut vel ex solis cit. verbis constat, quae adhuc hodie apud Graecos forma sunt Confirmationis: atqui tamen multi ex hisce haereticis confirmati fuerant; nam Macedoniani et Apollinaristae paucis ante Concilium annis ab Ecclesia defecerant.

2°. Venientibus ab haeresi quacumque imponebantur manus, vel dabatur unctio in Spiritum sanctum juxta Concil. ARELAT. I. Can. 8. (Lab. t. 1. p. 1428.), SIRICII Papam epist. ad Himerium) Lab. t. 2. p. 1018. A. B.), INNOCENT. I. epist. 22. ad episcop. Macedoniae c. 4. (Lab. ibid. p. 1274. B.), Concilium ARAUSIC. I. Can. 1. (Lab. t. 3. p. 1447.), etc. Atqui impositio manus in Spiritum sanctum non alia est, quam confirmatoria; ergo.

3°. METHODIUS Patriarcha Constantinop., ut legere est apud BARONIUM ad an. 842. num. 20. decretum edidit, ut Christiani, qui ignorantia, vel tormentorum vi fidem negassent, redeuntes ad Ecclesiam reciperentur per unctionem chrismatis confirmatoriam. Ante responsonem

209. *Observe:* Cum haeretici olim reciperentur in Ecclesiam impositione manus, aut etiam chrismatione; nata est quaestio, illa impositio manus, aut unctio subinde adhibita, an mere reconciliatoria fuerit; an vero confir-

matoria? In qua quidem certum est 1°. impositionem manus, qua hæretici qui in Ecclesia catholica baptizati, ab hac defecerant, deinde redeuntes admittebantur, non fuisse confirmatoriam, ut constat ex CYPRIANO epist. 71. (opp. p. 149. edit. Rigaltii an. 1666.): *Quos constat hic (in Ecclesia catholica) baptizatos esse, et a nobis ad hæreticos transisse, postmodum peccato suo cognito, et errore digesto, ad veritatem et matricem redeant, satis est, in poenitentiam manum imponere.* Idem docet LEO M. epist. 159. ad Nicetam Aquileiens. cap. 6. VIGILIUS Papa epist. 2. ad Euther. c. 3. (Labb. t. 5. p. 312.). Hæcque impositio manus sicca sine unctione fuit. 2°. Certum est hæreticos in ipsa hæresi invalide baptizatos, in Ecclesiam admissos fuisse 1. per impositionem manus ceremoniam, qua aggregabantur catechumenis, 2. per Baptismum, cui 3. addebatur Confirmatio impositione manus et unctione, ut colligitur ex cit. Conc. generali II. CONSTANTINOP. I. Can. 7., tum aliis. 3°. Certum est hæreticos foris valide baptizatos, sed nondum confirmatos in Ecclesiam admissos esse impositione manus vel unctione confirmatoria, ut rursus colligitur ex eodem Can. 7. cit. sic Novatianos jubente recipi, ad Novati, vel rectius Novatiani, magistri sui exemplum passim negligentes Confirmationem. Item ex SIRICIO epist. 4. ad Africanas Ecclesias n. 8. (Labb. t. 2. p. 1029. E.) INNOC. I. epist. 2. ad Victricium cap. 8. (Labb. ibid. p. 1251.).

Proinde quæstio de iis duntaxat hæreticis remanet, qui foris valide baptizati, confirmatique, per manus impositionem, vel chrismationem admittebantur, utrum hæc impositio manus, vel chrismatio esset confirmatoria? Affirmat contra communem aliorum ANTONIUS AUGUSTIN. Archiepiscopus Tarraconensis in Epitome juris Pontificii L. 22. Tit. 8. SIRMOND. in Antirrhético 1. et 2. adversus Aurelium in Notis posthumis ad Can. Conc. I. Arelat. et Can. 1. Conc. I. Arausic. apud LABBEUM ad calcem Tom. 1. et 3. Conciliorum, paucique alii. Nunc

R. N. Ant. Constans fuit Ecclesiæ traditio, nunquam iterandam esse Confirmationem valide acceptam, etsi foris in hæresi, sicut nec alia sacramenta characterem imprimant, Baptismum et Ordinem. Evincitur

1°. Ex Concilio TRID., quod Sess. 7. Can. 9. inquit: *Si quis dixerit, in tribus sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione et Ordine non imprimi characterem in anima... unde et iterari non possunt; anathema sit.* Ait vero ante hos Canones in Proœmio Synodus, se in iis statuendis inherere SS. Scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, et Patrum consensui; ergo hæc traditio Apostolica fuit, Confirmationem valide datam non posse iterari. Nec dicas, satisfieri Concilio, si hoc intelligatur de Confirmatione data ab episcopis catholicis; etsi aliud esse dicatur de ea, quam episcopi hæretici conferunt. Nam Concilium loquitur de Confirmatione valida quacumque sine exceptione, sicut de Baptismo et Ordine. Et vero alias pariter dicam, satisfieri Concilio quoad Baptismum et Ordinem, si hoc explicetur solummodo de Baptismo et Ordine datis a ministro catholico; quod esset resuscitare errorem rebaptizantium.

2°. Ex decreto STEPHANI contra rebaptizantes sæpius cit. *Si quis a quacumque hæresi venit ad nos, nihil innovetur, nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur ad poenitentiam; sed impositio manus ad poenitentiam non erat confirmatoria.* Loquitur etiam Pontifex de hæreticis nullo facto di-

scrimine eos inter, qui ab Ecclesia catholica defecerant, et alios. MORINUS L. 9. de Pœnit. cap. 7. ut se hoc argumento expediat, putat in epist. CYPRIANI 74. ad Pompeium, ubi refert decretum STEPHANI, mendum irrepsisse, et pro in poenitentiam legendum esse, in Spiritum sanctum. Verum cum singula decreti verba expendantur a CYPRIANO studiose, et semel ac iterum repetantur sub initium ejusdem epistolæ 74. ad Pompeium; ac eodem verborum ordine, quo in epist. cit. decretum STEPHANI referant Codices manuscripti optimæ notæ, quibus RIGALTIIUS usus est, iique vetustissimi, inter quos Codex Corbeiensis annorum amplius octingentorum canitie venerandus, nihil hac in re MORINO (qui tamen postea suam ipse mutavit sententiam, ad communem nostram transiens) ejusque rationibus deferri potest.

3°. Ex PP. INNOCENT. I. epist. 18. ad Alexandrum c. 3. (Labb. t. 2. p. 1269. D.): *Arianos, inquit, ceterasque hujusmodi pestes... sub imagine poenitentia... per manus impositionem suscipimus.* Ait, *sub imagine poenitentia; quia minor erat eorum poenitentia hæreticorum, quam illorum, qui in Ecclesia baptizati ab hac defecerant.* S. AUGUSTIN. in eo totus est, ut probet contra Donatistas, valere Confirmationem datam et acceptam in hæresi. L. 5. de Bapt. 7. contr. Donat. cap. 20. objicientibus Donatistis, *quomodo aquam mundat et sanctificat (minister) homicida? Quomodo benedicunt oleum tenebræ (hæretici)? Respondet: Si Deus adest sacramentis et verbis suis, per qualeslibet administrantur, et sacramenta Dei ubique recta sunt.* Ubi Confirmationem, quæ olei nomine indicatur, datam ab hæreticis vocat sacramentum rectum æque, ac Baptismum. Hinc L. eod. cap. 23. n. 33. talibus ad Ecclesiam venientibus solum imponi manus ait, ne sine omni culpa esse putentur, et propter charitatis unionem, quæ maximum Spiritus sancti donum est; non ut confirmentur: *Manus autem impositio si non adhiberetur ab hæresi venienti, tanquam extra omnem culpam esse judicaretur: propter charitatis autem copulationem, quod est maximum donum Spiritus sancti, sine quo non valent ad salutem quæcumque alia sancta in homine fuerint, manus hæreticis correctis imponitur.* Omitto Patres alios, cum, ut inquit AUXILIUS L. 1. de Ordinationib. a Formoso Pontifice factis cap. 13. AUGUSTINI auctoritas instar solis in tota fulget Ecclesia.

Ad prob. 1^{am}. R. D. Synodus jubet per chrismationem recipi, si hanc necdum receperint C. si receperint N. Nec mirum, quod distinctionem illam non fecerint Patres, quia ex recepto Ecclesiæ usu patebat per se, non esse confirmandos, qui confirmati jam essent. Sic iidem Patres eod. Can. 7. Eunomianos, Montanistas, Sabellianos, inquit, *et alias omnes hæreses, quoniam hic multi sunt hæretici, quicumque ex his rectæ fidei adscribi volunt, ut gentiles admittimus: et primo quidem die ipsos Christianos facimus, secundo Catechumenos, tertio exorcizamus.. et sic eos catechizamus.. et tunc eos baptizamus; nimirum subintelligendo juxta receptum Ecclesiæ usum: si nondum valide baptizati sint.*

Ad prob. 2^{am}. Responderi potest 1°. D. min. Impositio manus vel unctio in Spiritum sanctum ceu illius causa per se, et ex opere operato est confirmatoria C. ceu causa per accidens ut removens prohibens; item ex opere operantis N. Talis vero erat impositio manus data in Spiritum sanctum hæreticis jam confirmatis, quatenus signum erat poenitentia ac reconcilia-

tionis cum Ecclesia, quæ ex Aug. L. 3. de Bapt. cap. 13. removet *discordiæ fœditatem, et dissensionis iniquitatem*, qua ligabatur Baptismus, ne Spiritum sanctum ac remissionem peccatorum conferret. Sed

R. 2°. *Permisso*, impositionem manus et unctionem *in Spiritum sanctum* fuisse confirmatoriam, responderi potest ut ante ad Concil. CONSTANTINOP.; nimirum jubentur ita recipi nondum confirmati C. confirmati N. Hæc BEL-LARM. et ARCCUDI responsio priore expeditior est.

Ad prob. 3^{am}. R. 1°. Non satis constat, cujus METHODII hoc decretum sit, an METHODII sancti, qui obiit an. 847. an alterius patriarchæ Constantinop. apostatæ, qui an. 1240. tribus solum mensibus eam sedem tenuit. Priori assignat GOARIUS, nixus ARMENOPOLI testimonio, qui in scholio ad Can. 1. tit. 4. sect. 5. refert illam METHODII patriarchæ constitutionem. Posteriori ARCCUDIUS adscribit L. 2. de Confirm. cap. 18.; idque multis MORINUS probat. Si hujus apostatæ sit, auctoritatem non habet. Sed *permisso gratis*, esse METHODII sancti, responderi potest, ut ad præcedentia.

DISSERTATIO III.

DE AUGUSTISSIMO EUCHARISTIE SACRAMENTO.

210. *Εὐχαριστία* Latinis idem, quod *bona gratia; gratiarum actio* auctore S. DIONYS. Areop. de Eccl. Hier. c. 3. part. 1^a. S. IGNATIO epist. ad Philadelphenses n. 4. et S. JUSTINO Apol. 2^a. (al. 1^a. n. 63.), nunc Catholicis augustissimum sacramentum corporis et sanguinis Christi significat; tum quod ipsum gratiarum fontem in se contineat; tum quod agendis Deo gratiis vel maxime inserviat. Non enim solummodo in eo memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator Dominus, dans escam timentibus se; sed et donum in eo excellentissimum reposuit, quo oblato dignas Deo grates referremus, inquit S. CHRYSOSTOM. homil. 25. in cap. 8. Matth. n. 3. (opp. t. 7. p. 310. D.).

Multis aliis splendidisque nominibus illud subin efferunt Patres, Scriptoresque Ecclesiastici.

1°. A tempore, quo primum a Christo celebratum et institutum est hoc sacramentum, *cæna* dicitur ipso ab Apostolo 1. Cor. 11. 20. DIONYSIO Areopagita L. de Eccles. Hierar. cap. 3. part. 3^a. §. 1., aliisque Græcis et Latinis.

2°. Ab eo, quod continet, *corpus, caro, sanguis Christi* passim in scripturis sacris, et a Patribus nuncupatur. Item: *Sancta* in Liturgiis græcis: *Sancta Sanctorum, Sanctum Domini*.

3°. A materia, ex qua conficitur, *panis*, Joan. 6. 52. *panis supersubstantialis* apud S. CYRILL. Hierosolymitanum catech. 23. n. 15., Aug. *panis Angelorum* in hymnis Ecclesiæ.

4°. A forma consecrationis *eulogia*, seu *benedictio* 1. Cor. 10. 16., atque apud S. MAXIMUM M. in cap. 3. Hier. Eccles. part. 2. aliosque Patres. *Eulogia* tamen etiam dicebantur partes panis vulgaris oblatis a fidelibus, non consecrati, sed a sacerdote per orationes benedicti, iis distribui soliti, quibus, quocumque ex impedimento, sacram Eucharistiam non erat permissum sumere. Item etiam Eulogiæ dicebantur illa fidelium dona, quæ sibi invicem mittendo communionem et charitatem mutuam testabantur. De quibus S. AUG. agit epist. 31. (alias 38.) n. 9.

5°. Ab effectibus *vita* Joan. 6. *communio* et *communicatio*, quod fideles inter se, et cum Christo jungat: *viaticum*, quod in patriam supernam tendentibus nobis maximo sit subsidio, appellatur.

6°. Tandem a loco, in quo conficitur, *sacramentum altaris*; item *synaxis*, ob præsentem fidelium cœtum. A distributione *fractio panis*, Luc. 24. Act. 2. 42. A proprietatibus *novum Testamentum*, Luc. 22. 20. dicitur.

Præter hæreticos veteres, qui circa veritatem carnis Christi aberrabant a fide, ut Phantasiastæ, similesque, ac consequenter circa veritatem Eucha-